

reportatge

Conèixer l'ERAM

Un recorregut per l'Escola de Realització Audiovisual i Multimèdia

L'ERAM és una escola universitària de referència a les comarques gironines per a totes les persones que volen formar-se com a professionals de la comunicació audiovisual i multimèdia i de les arts escèniques. Partint de tres pilars bàsics: la multidisciplinarietat, la flexibilitat i la lliure elecció de currículum, l'ERAM intenta fer front a la rigidesa del sistema universitari estatal per formar professionals polivalents i permeables que puguin accedir al món creatiu i laboral d'aquests camps tan importants en el canviant món d'avui.

Text > **JORDI DORCA**

>> *Alumnes d'una classe d'arts escèniques.* (Font: ERAM)

L'antiga fàbrica tèxtil de la Coma Cros de Salt és avui una factoria de les arts. Un gran espai de 18.000 metres quadrats dedicats a organitzacions de caràcter social i cultural. Allà hi troben refugi l'Arxiu Municipal, l'Ateneu d'Entitats, la Biblioteca Iu Bohigas, el Consorci del Ter, el Consorci per la Normalització Lingüística, el Museu de l'Aigua, l'Escola Tècnica de l'Espectacle Casa de la Música, la Universitat Nacional d'Educació a Distància, la Universitat Oberta de Catalunya, el Viver d'Empreses Creatives i Culturals, el Canal - Centre d'Arts Escèniques i l'ERAM (Escola de Realització Audiovisual i Multimèdia), una escola cada vegada més consolidada, amb més estudis, amb més estudiants matriculats i amb una llarga història i trajectòria.

Venen de lluny

El 1998 «quan al món no existia Youtube i molt poca gent tenia correu electrònic», a l'Escola de Gestió Empresarial hi treballava Miquel Bisbe, l'actual director de l'ERAM. Allà es cursaven uns estudis de negocis de caràcter privat, i ell n'era professor de macroeconomia i microeconomia. Aquells anys, la Universitat de Girona va crear els estudis de ciències empresarials, i, així, els de l'Escola de Gestió Empresarial van perdre sentit. Aleshores, Bisbe va accedir a ser-ne director per tancar-los, però en aquell moment uns amics seus que feien uns cursos nocturns de multimèdia a l'Escola d'Art d'Olot li van fer veure una nova oportunitat. La idea era interessant, semblava tenir un bon futur i els impulsors van proposar-li portar aquests estudis a l'Escola de Gestió Empresarial. Es van iniciar llavors les converses amb la Universitat de Girona, que no treballava aquest camp, per poder-los donar oficialitat. El primer pas va ser programar-los com a cursos de formació contínua de la Fundació Universitat de Girona, i si tenien èxit, es podria plantejar fer més passos endavant.

L'èxit dels cursos els va portar a organitzar un primer diploma, que van anomenar DECAM (Diploma en especialització audiovisual i multimèdia) i que s'obtenia amb un programa de dos anys i sis-cents hores lectives en les quals es tractaven diferents disciplines amb l'objectiu de dissenyar productes interactius. Hi havia una novetat: s'hi

>> Reunió de treball a l'aula multimèdia. (Font: ERAM)

>> Alumnes corrent descalços en una de les aules. (Font: ERAM)

incorporava la part audiovisual, una part que els professors creien que seria molt important en els anys posteriors, tal com ha acabat passant.

L'èxit del diploma va fer que es decidís organitzar un títol propi. En aquella època, quan les universitats feien estudis reglats, nous i desconeguts, passaven per un primer estadi que els definia com a títols propis. Es va crear llavors el GRAM (Graduat de realització audiovisual i multimèdia), de tres anys de durada i amb una estructura universitària al cent per cent. El grau es regia per la mateixa normativa acadèmica, amb crèdits i tot el que les lleis requerien. Paral·lelament, la universitat va canviar; amb el Pla de Bolonya ja no hi havia estudis homogenis a tot l'Estat, no tothom feia el mateix pla d'estudis, sinó que les universitats gaudien d'una certa autonomia. Va ser llavors quan el títol propi es va transformar en títol oficial amb el nom i el pla d'estudis que es volia des de l'Escola. Va néixer el GRAM (Grau en audiovisual i multimèdia). A partir de llavors,

l'ERAM es va convertir en centre adscrit, el grau ja va ser oficial i es va consolidar com a carrera universitària.

L'arribada a la Coma Cros

A l'inici, la seu dels estudis era a Vilablareix, allà on hi havia l'antiga seu de l'Escola de Gestió Empresarial. L'edifici tenia poc a veure amb els estudis que s'hi impartien i podia ser un fre a l'expansió de l'Escola. L'Ajuntament de Salt volia transformar la Coma Cros en una factoria cultural i creativa, i des de la direcció de l'ERAM es va veure la «Comi» com el lloc ideal per créixer com a escola. Va ser llavors que es van posar en contacte amb l'alcalde, en aquells moments Jaume Torramadé, per negociar-ne el trasllat, que es va produir l'any 2011, tot i que els tràmits es van iniciar el 2009.

La reforma, de 800.000 euros, es va pagar a través de la part de les matrícules destinada a infraestructures i a una sèrie de crèdits a tornar en trenta anys. De fet, tot el projecte s'ha finançat amb les matrícules dels estudiants. Una

>> L'exterior de l'edifici, situat a la plaça de l'U d'Octubre. (Autoria: JORDI CARALT)

part es destina al professorat i l'altra, a materials i a infraestructures. Les plusvàlues permeten anar fent reformes cada any i anar millorant les instal·lacions i l'equipament.

L'entrada és a la plaça de l'U d'Octubre. En aquest espai, el conjunt escultòric *Humanitats*, de Domènec Fita, conviu amb estudiants asseguts a terra esperant per entrar. Alguns parlen entre ells, d'altres fumen i d'altres tenen els ordinadors oberts i semblen repasar treballs ja fets. La plaça és l'avant-sala de la nau Kropotkin, un nom amb el qual la van batejar els treballadors de la CNT durant les col·lectivitzacions de la Guerra Civil. A la façana van pintar el nom del teòric anarquista. La derrota a la guerra va fer que la fàbrica tornés als seus amos i que fessin pintar de nou la façana, a fi de fer desaparèixer la pintada. Però el negre de les lletres va fer ressorgir el nom entre el blanc de la façana uns anys després. Aleshores els propietaris van optar per fer-les repicar i pintar de nou. Durant la rehabilitació, el nom repicat va tornar a emergir. Allò va fer que es reconstruís aquesta història i que es rebategés l'espai amb l'antic nom.

L'estudi d'interiorisme Inter 4 de Girona va ser l'encarregat de dissenyar l'interior de l'edifici, un espai funcional que recupera elements de l'antiga factoria tèxtil, als quals s'ha donat un nou ús. Penjadors creats a partir d'antigues aixetes i claus de pas, elements elèctrics que serveixen com a taulers d'anuncis i un predomini de colors de foc i grisos forts. Tot plegat forma un espai ampli i diàfan, fins al punt que la sala de reunions on ens trobem per parlar amb Miquel Bisbe és un espai absolutament transparent, amb unes

parets de vidre que ens deixen a la vista dels estudiants. Aquest estiu s'acabaràn les obres d'ampliació, que dirigirà Georgina Figueras des del mateix estudi Inter 4.

La plaça de l'U d'Octubre, les escultures de Fita, la Kropotkin i el disseny, la forma i la distribució de l'edifici són tota una declaració d'intencions de moltes de les idees que sostenen els estudis basats en els pilars de la transversalitat, el risc, la innovació i la creativitat.

Els estudis

Actualment, a l'escola es cursen dos graus oficials: el Grau en comunicació audiovisual i multimèdia, i, des de fa sis anys, el Grau en arts escèniques.

El Grau en comunicació audiovisual i multimèdia vol formar els estudiants perquè esdevinguin professionals polivalents: «Aquests professionals són els dissenyadors multimèdia, els realitzadors audiovisuals i els directores de projectes audiovisuals i multimèdia. En acabar els estudis, els titulats són competents per elaborar íntegrament productes audiovisuals: des de la concepció de la idea, passant per les eines i la tècnica, fins a la transmissió expressiva del missatge». Les assignatures són moltes i variades i van des de fonaments del disseny gràfic fins a teoria i anàlisi de la imatge, operativa de càmera i il·luminació, cultura i pensament, estructures i dispositius narratius, direcció d'actors, tecnologies multimèdia, tècniques de guió i un llarg etcètera, les quals

acaben donant als alumnes un conjunt variat d'habilitats que els fan adaptables a diverses disciplines i a un mercat laboral molt canviant.

El Grau en arts escèniques es va oferir des de l'ERAM per moltes raons, que Bisbe exposa de manera cartesiana durant la nostra conversa: «La proximitat de l'Escola amb el Canal - Centre d'Arts Escèniques; la universitat i la recerca han d'anar de bracet, i té molt sentit que al costat d'un centre de creació escènica hi hagi també un centre de formació teatral». L'altra raó que exposa és que la seu del festival Temporada Alta sigui també a Salt. A aquestes dues hem de sumar el fet que no existien a Catalunya estudis oficials en arts escèniques; tot el que hi havia eren estudis superiors que no es podien reconèixer en l'àmbit universitari. La idea primordial d'aquests

estudis és que les arts escèniques existeixen de manera inconscient en tots els àmbits de la societat. Hi són en el de la política, en el món empresarial, al carrer o en els parcs temàtics, i, per tant, transcendeixen el seu estadi tradicional de representació d'obres als teatres. En els estudis es preparen els alumnes per treballar en tots aquests àmbits i també se'ls donen les eines per trobar

les sortides més clàssiques del teatre i la interpretació.

L'ERAM ofereix també estudis superiors de fotografia, un màster en fotografia creativa i diversos diplomes d'especialització, que van des de vídeo per a web i xarxes socials fins a disseny gràfic.

Idea, eina, expressió i flexibilitat

Aquests són els quatre eixos que fonamenten els estudis. Aquestes línies es treballen a través d'assignatures d'art o de cinema, però «no des d'un punt de vista històric, sinó parlant de què està passant ara en relació amb la història». També es treballen a través de conceptes amplis, com ara art, independència o feminisme, perquè els alumnes busquin recursos i ells mateixos expressin la seva visió sobre aquestes idees. L'eina és la part tècnica, i aquesta, amb una sola visita a la seu de l'escola, es pot apreciar que està ben treballada i

L'antiga fàbrica tèxtil de la Coma Cros de Salt és avui una factoria de les arts i la seu de l'ERAM (Escola de Realització Audiovisual i Multimèdia)

que és «homologable a la d'altres centres». L'expressió és el producte final que uneix idea més eina.

L'Escola vol donar als alumnes eines que els aportin flexibilitat, resiliència i capacitat d'adaptació als canvis. «La polivalència en el món de la imatge els farà més adaptables a tots els canvis tècnics», afirma Miquel Bisbe, que veu de manera crítica com «la universitat es basa en l'especialització i té una normativa massa estricta».

Per referendar que la proposta formativa funciona, el seu director es basa en les dades de les enquestes de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU): «Segons les enquestes de l'AQU, el cent per cent dels estudiants de l'ERAM treballa». Bisbe considera que això es deu al fet que l'Escola no cau en l'especialització. A la universitat espanyola, un estudiant no pot elaborar el seu propi currículum, com sí que es pot fer a les universitats anglosaxones, on, partint d'una base, es poden escollir assignatures de totes les carreres i disciplines sense necessitat de seguir un camí traçat per les autoritats polítiques. El director de l'ERAM creu que aquest és

el motiu pel qual «no tenim una figura transversal; tenim camps de coneixement tancats, i els professionals viuen en el seu món i és molt difícil trencar barreres». A l'ERAM volen trencar aquestes barreres dins la normativa, i quan la norma no ho permet, ofereixen formació paral·lela, que flexibilitza els estudis i amplia els coneixements d'altres disciplines. Un exemple paradigmàtic són els tallers de meditació i de cerca de la felicitat que s'ofereixen als alumnes durant els caps de setmana. Són uns tallers gratuïts que la direcció i el professorat consideren interessants per als estudiants, però que no poden incloure al pla d'estudis.

Tot això es fa gràcies a un cos docent de seixanta professors. La normativa universitària obliga a tenir la meitat de professors doctorats, i d'aquests, un 60 % han de ser acreditats. Per tant, la meitat del professorat són professors en carrera docent i l'altra meitat, professors professionals.

Tot i que l'ERAM no és estrictament una escola de cinema, dins la pluridisciplinarietat dels seus alumnes, n'hi ha alguns que s'han dedicat a projectes de realització de curtme-

tratges. Des de l'escola no es pot fer un cinema de grans produccions, ni competir amb l'ESCAC, amb una estructura i un model molt diferents, però darrerament sorgeixen de l'ERAM treballs interessants. Alguns d'aquests, com *Las flores crecen en la sombra*, de Guillem Atienza, o la creació conjunta *Animales de cristal*, van ser seleccionats al Short Film Corner del Festival de Canes.

Cap al futur

L'ERAM no s'atura, i el seu director ja parla de plans de futur. La idea és consolidar un tercer grau. La caiguda de la natalitat que es preveu per als temps vinents farà que d'aquí a uns anys hi hagi menys alumnes, i un tercer grau seria una bona manera de consolidar l'escola. La idea d'aquest nou projecte és oferir un grau vinculat al disseny gràfic, que s'impartiria exclusivament en anglès. Aquest grau permetria obrir l'escola encara més a la internacionalització i ajudaria a establir més relacions amb altres universitats estrangeres.

Des de la Fundació Privada Joan Bosch, en la qual s'inscriu el projecte de l'ERAM, també es vol consolidar l'aposta pels cicles formatius, una oferta que cada vegada agafa més importància. Aquests cicles s'engloben i s'imparteixen al CIFOG (escola especialitzada en cicles formatius de les famílies de gràfica audiovisual i d'imatge i so), un centre que està ubicat a Vilablareix, a l'antiga seu de l'ERAM. Un cop acabat el batxillerat, es pot optar per la universitat, pel mercat laboral o per aquests cicles formatius de grau superior, que atorguen una formació tècnica, especialitzada i menys vinculada al pensament. Es va decidir fer-hi cicles de fotografia, de realització audiovisual i d'espectacles; un de 3D, d'interactivitat i jocs, i un de grau mitjà de fotografia. Els alumnes que, quan acaben el cicle formatiu, volen entrar a l'ERAM poden convalidar un any sencer, i amb tres anys poden obtenir el grau. Un cosí germà de l'ERAM que pot aportar-li nous estudiants i que farà també que el nombre de professionals dedicats a la gràfica audiovisual, a la imatge i al so vagi augmentant. Un projecte que mira cap al futur.

>> Un dels passadissos del centre.

(Autoria: NARCÍS RIBAS)

>> Alumnes i professor en una classe sobre multimèdia. (Autoria: NARCÍS RIBAS)

